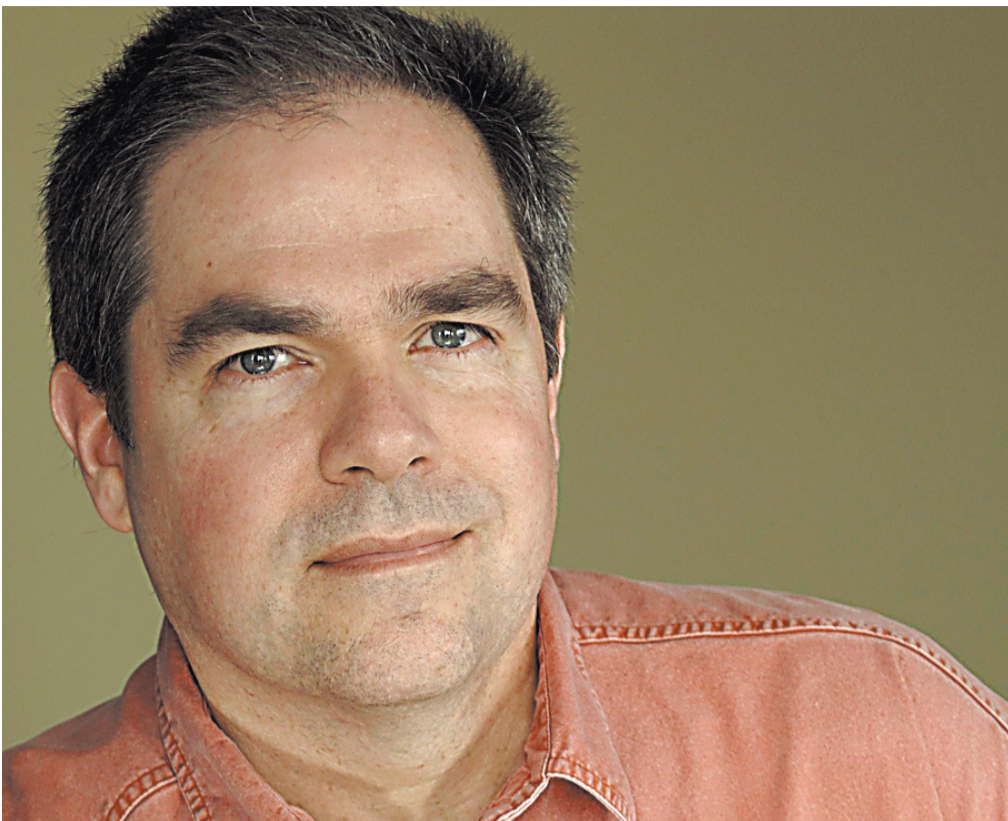

מתבונן
על העולם החדש

שיזף רפאלי

טראוט. "לראשונה בהיסטוריה יש בידינו ממצאים מדעיים שיכולים לסייע לנו להתגבר על פער האמפתיה"

צילום: ג'יי רבינוץ

האם אובמה יעמוד גם במשימה הזאת

השינוי המחשבתי שטראוט מציע עומד היום למבחן בארה"ב, כשממשל אובמה מנסה להעביר רפורמה שתיתן לראשונה ביטוח בריאות לכל אזרחי המדינה ונתקל בקשיים לא מועטים. "הרעיון שבבסיס הרפורמה דווקא זוכה לתמיכה ציבורית רחבה. איש אינו מתנגד לכך שבי"מ מיליון אמ"ר יקראים לא מבטחים יקבלו ביטוח בריאות. אבל מצד אחד חברי קונגרס תלויים בלוביסטים ובתרומות הקמפיין שלהם, ולכן הם מקשיבים להם ולא לרחשי הלב של הציבור. ומצד אחר, הרווח הטוט לנושאים טעונים כגון הפלות והמתות חסד, שבעצם לא ממש קשורים לרפורמה המוצעת".

ויש מי שפשוט לא רוצים שהממשלה תתערב בחייהם. "אנשים אכן מודאגים, באופן מופשט, מהתערבות גדולה יותר, ומכך שהממשלה תגביל את אפשרות הבחירה. אבל את האנשים הללו צריך לשאול: האם חברות הביטוח אינן יכולות עליך כיום בחירות מסוימות? הן יכולות לטריב לכסות אותך, לשלול מימון לטיפולים מסוימים, לקבוע רף הוצאות עליון עבורך או אפילו לבטל את הפוליסה שלך כשאתה חולה. אם מה שמדאג אותך הוא יכולת הבחירה שלך, בכלל לא ברור שהגורו הפרטי נתון לך יותר שליטה מהממשלה".

מה לגבי תוצאות אחרות של התערבות ממשלתית? **מתנגדי המסים, למשל, אומרים שהם פוגעים בחודשנות.** "יכול להיות שהחודשנות תיפגע. אבל המסר הכללי שלי הוא שפענות כאלה צריך לבחון באופן ניסיוני, ולאורך זמן. צריך שפדך לברוק את החודשנות ויודעת בתוצאות שבה מע"ל מסים, ואז להתאים את המדיניות לתוצאות".

זה נשמע כמו ניסוי חברתי. "כשאנשים אומרים שניסוי חברתי הוא דבר מסוכן, שזה נשמע כמו 'האח הגדול' או כמו סוג של פטרנליזם, הם מתע"למים מהעובדה שלאורך כל ההיסטוריה האמריקאית ביצענו ניסויים חברתיים. פשוט ביצענו אותם לא טוב. המדיניות הכלכלית של רייגן, למשל, היא דוגמה לניסוי ארוך טווח שנכשל די מהר, ושהממשלה לא היתה מעוניינת לנהל באופן מדעי. כשעושים ניסויים, צריך לעשות אותם כמו שצריך – להחליט מה היעד שלנו, למשל לספק ביטוח בריאות לכדי לם, ואז לבחון מה התוצאות של דרכים שונות להשיג את היעד הזה. אי אפשר לומר 'ניסויים חברתיים הם דבר רע', ואז לעבור לקיצוצים. גם קיצוצים הם ניסויים חברתיים".

זה לא נגמר ברייגן; גם את ימי ג'ורג' בוש הבן מגדיר טראוט כ"נבערות אנטי-מרעית". ממשל אובמה, לעומת זאת, הצטייד כבר בסוללה של פסיכולוגים וחברתיים וכ"לכלניס תהנהגותיים. "האנשים הנכונים להחשיב באונג", אומר טראוט. "נראה לי שאובמה מזהה מתי נושאים הם מר רכבים, וכשהוא מנסה לנסח מדיניות הוא מתייעץ עם אני שים שיידיעו איך לבחון אם המדיניות הזאת גם עובדת".

יכול להיות שאובמה פשוט אמפתי יותר מבויש? "אפשר לומר את זה. אבל אצל מישהו כמו בוש יש גם נטייה לדבר במונחים של אינדיקטורים קיצוני, של קאובו באורך הספר. אובמה מודע לעובדה שוו נוסטלגיה לזמן שלא היה קיים, אידיאליזציה שמתעלמת מהאופן שבו אנחנו קשר רים זה לזה ומגייבים זה לזה. אנשים אינם אוסף של יחידים בעצמיהם זה מזה, אלא קשרים אחד לשני. ואם אתה מתיחס לאנשים כפי שהם באמת, אתה גם מנסה מדיניות שמתייחסת אליהם באופן מציאותי, עם כל היבולת שלהם".

חיי. טראוט מגייס את המדע גם לכאן: "אחד הממצאים הבול"טים במחקרים על איכות החיים היא שרוחן מבמקרים קיצוניים, אנשים מסתגלים כמעט לכל שינוי, וזה נכון גם לגבי הכנסה. בעוד שלתוספת של כסף יש השפעה חיובית אדירה על אוש רם של עניים, הפחתה של כמות זהה של כסף מאנשים עם הכנסה גבוהה אינה משפיעה כלל על האושר שלהם. אם אין לך הכסף הזה אתה פשוט מסתגל. אנשים מעריכים הערכת יתר את המדיה שבה עוד רכוש יעלה את רמת האושר שלהם, ומעריכים הערכת חסר את יכולת ההסתגלות שלהם. לעוני, לעומת זאת, המחקרים מראים כי אי אפשר להסתגל".

מה כבר אפשר ללמוד מפילוסופים

כל אלה רעיונות קונקרטיים – קצת מפתיעים לנו כה העובדה שטראוט הוא פילוסוף. כיום הוא מרצה בכיר באוניברסיטת ליוולה בשיקגו, אבל לתחום התגלגל במקי רה. טראוט גדל בפנסילבניה, במשפחה של חשמלאים ובעלי מלאכה. בנעוריו קרא ספר של תומס הובס, וגילה את הפי"לוסופיה. עם זאת, הוא נותר עם רגליים על הקרקע. "ידעי" שאם דברים לא יסדרו תמיד אוכל לעשות משהו אחר, ושלא ארעב ללחם. עבודתי בעבודות רבות, כולל במפעלים, נהגתי במשאית כל הקולג'. כסף שנות השמונים, כשסיימתי את הדוקטורט ושוק העבודה בפילוסופיה היה בצרות, ידעתי שככל מקרה אוכל לעבוד בנהיגה".

בלימודי הדוקטורט באוניברסיטת קורנל הרבה טראוט לה שתתף בקורסים בפסיכולוגיה קוגניטיבית, שחשפו בפניו את הפער בין הדיונים הפילוסופיים לעולם האמיתי, זה שבו אני שים חושבים ומקבלים החלטות. "חשתי תסכול עמוק מהעיק שות שבהם היק מופילוסופים מותרים את עצמם מהממצאים של מדעי ההתנהגות", הוא אומר. "גם כיום מקובל בפילוסופיה לעסוק בקרונות מופשטים במקום באנשים שמנסים לקבל החלטות כמיטת יכולתם, אבל עם מעט משאבים, הרבה הסי"חות רעות ויכולת מובבלת. התוצאה של ההתמקדות במודלים מופשטים היא שלפילוסופים יש מעט מאוד דברים קונקרטיים לומר על האופן שבו החברה שלנו צריכה להתנהל".

יש פילוסופים שהושגים שזה לא תפקידם לתת הצ"עות מעשיות. "אז לא ברור לי מה בריוק הם עושים. הייתי רוצה שמי שנוסק בבניית תיאוריה פוליטית מורכבת יסבי"ר לי למג העיסוק הזה שקול ליותר ממשחק בקובייה הונגריה, או צורה מאוד נפתה של אלקימיה".

ובכל זאת, טראוט נשאר פילוסוף; גם אם הרעיונות שלו מפורטים, מרשימים ונושענים על מדעי החברה, המסר העיקרי הוא שעלינו לשנות את האופן שבו אנחנו חושבים על עצמנו ועל החברה, ובעיקר על מידת המעורבות הרצויה של המ"דע בחיינו. "בתייחוד החברתיים, הוא טוען, צריכים להתאים את עצמם להתקדמות המדעית. ההתאמה הנדרשת, לפי טראוט, מרחיקת לכת: הוא ממליץ להעביר כל הצעת חוק הנוגעת למדיניות חברתית לעיונם של מוענים, שיכולו לומר אם היא מתיישבת עם הידע שיש בידינו לגבי התנהגות אנושית ולהציע דרכים טובות יותר להשיג את המטרות המ"בוקשות. "אחרי הכל, לרוב המכריע של המחקרים אין הרקע המדעי שיאפשר להם לקבל את ההחלטה הנכונה. מדיניות ציבורית היא פשוט עניין מורכב מדי מבדי לבסס אותה על אנקדוטות מקריות מחייהם של המוקדקים".

”

לרוב המכריע של המחקרים אין הרקע המדעי שיאפשר להם לקבל את ההחלטה הנכונה. מדיניות ציבורית היא פשוט עניין מורכב מדי מכדי לבסס אותה על אנקדוטות מקריות מחייהם של המחקרים

"לאורך כל ההיסטוריה האמריקאית ביצענו ניסויים חברתיים. פשוט ביצענו אותם לא טוב. צריך להחליט מה היעד, ואז לבחון את הדרכים להשיג אותו. אי אפשר לומר 'ניסויים חברתיים זה רע', ולעבור לקיצוצים. גם זה ניסוי חברתי"

שלחם או לבחירה חופשית, במקום לנסיבות. צורת החשיבה הזאת, טוען טראוט, דומיננטית במיוחד בארה"ב האינדיבי"דואליסטית, ובאה לידי ביטוי ביחס האמריקאי לעניים. בעוד שבאירופה הרוב (54%) מתייחס לעוני כתוצאה של מזל ביש, הרוב המכריע בארה"ב (70%) סבור שהעניים הם שאחראים למצבם. ואם כך הדבר, יש פחות סיבות לעזור להם. פולחן הרצון החופשי האמריקאי – שהולך היטב עם הדי"מקורטיה והקפיטליזם – דוגל גם בכך שהאזרחים ייקחו כמה שיותר אחריות על חייהם, ושהממשלה תהיה מעורבת בהם כמה שפחות. טראוט ממליץ לוותר על השליה הזאת ולע"בור "לאסטרטגיות חיצוניות" – מערכת של גורמים חיצו"ניים שתאפשר לנו לאן אתן ההגבלות האנושיות שלנו. לפעמים אנחנו יכולים לעשות את זה בעצמנו. מדינת מיוריו, למשל, מאפשרת למהגרים כפייתיים לרשום את עצמם במאגר מידע מיוחד, שהרשומים בו אינם מורשים להיכנס לבתי הקונו בשטחה. כך, בהחלטה חדי"פעמית, המהמר יכול להגן על עצמו מפני עצמו.

אבל את עיקר האחריות מבקש טראוט להטיל על הממשל, שיוביל את הציבור להחלטות הנכונות או יקבל אותן במקומה. כדי לוודא שהממשל מחליט נכון עליו להיעזר במדע, וליתר דיוק במדעי החברה. טראוט אינו טוען שלמדענים יש מונר פול על ההחלטות הנכונות. הוא רק טוען שכשמטרות ברורות ומשותפות לכולם – למשל, מיגור העוני בקרב ילדים – רק למדעי החברה יש הכלים להוביל אותנו לשם. כך שגם אם מדובר בתחום החשוף ביותר, הספר של טראוט גורש בהצעות לתיקון העולם בהתבסס על מדעי החברה.

ומדובר בהצעות שיכולות להציל חיי אדם. נוסחאות מת"מטיות מאפשרות לגבא אילו אסירים יחזרו לחיי פשע, אם עונשם ייקצבו. הנוסחאות עושות את זה טוב יותר, מתברר, מועדות השחרורים של שירות בתי הסוהר. בעניין אחר, כבר הוכיח כי הסמים נגד האבודות – מבקרה על מכירת נשק רעד מעקות בטיחות על גישים – מממצאים מאוד את מספר המי"תאבדים. תכנון עירוני שדואג לפיזור נכון של סופרמרקטים בדחבי העיר יכול להוביל לתזונה טובה יותר ולהוריד את שיעור השמנת היתר באוכלוסייה. כל המחקרים והממצאים הללו קיימים ונגישים, אבל מקבלי החלטות משתמשים בהם באופן מוגבל ביותר כשהם מגבשים מדיניות ציבורית.

טראוט מציע על כך, ממצאים כאלה, הוא אומר, יכולים לש"נות לגמרי גם את המצב החברתי-כלכלי. כך, במקום להסתמך על רצון טוב ותרומות לעניים, טראוט ממליץ להעביר כסף מעשירים לעניים באופן ממוסד – במילים אחרות, להעלות מסים. זו כמובן אינה הצעה חדשה, והיא אינה חביבה במיוחד על חלק גדול מהציבור, שטוען שהעלאת מסים תפגע באיכות

"פער האמפתיה הוא המדק"ב בין לבין אדם אחר שאנו מנסה לחוות את הפגיעות שלו", מסביר טראוט בראיון ראשון לכלי תקשורת ישראל. "יכולים להיות מגוון מקורות לפער הזה – פערים תרבותיים, פער הכנסה, הבדלי גיל או הבדלי אישיות. אנשים מבינים שקשה להזהרות עם אנשים ששונים מהם, אבל לא ממש ברור להם איך לגשר על הפער הזה.

"התגובה האמפתית הראשונית שלנו היא טבעית ומיידית. אי אדם שיראה ילד רעב וימנע ממנו אוכל, לא משנה מה השיך הפוליטי שלו. אבל כשאנחנו נחשפים ליותר מדי סבל, אנחנו יכולים להיפך לאישים ופשוט להעביר ערוץ כטי לסבל בעצמנו; יש אפילו הגדרה קלינית לזה בבריטניה, 'עייפת המלה' (compassion fatigue). לוקים בה, למשל, ער"דים בחוספסים שמגישים חסר יכולת לעזור לחולים שבהם הם אמורים לטפל, וזה גורם להם לייכאון". תחושה דומה של חוסר אונים מופיעה גם כשאנחנו לא מתמקדים בכך אדם הסובל בקרבתנו, אלא מנסים לחשוב על נתוני עוני מופשטים או סוגיות חברתיות מורכבות. ובסופו של דבר, אומר טראוט, אנחנו אנושיים. "לאנשים יש החיים שלהם לחיות, וקל להם לא לשים לב לנסיבות שבהן מצויים אנשים אחרים".

הכשל האמפתי הזה חל, כאמור, גם על עצמנו. "פער" האמפתיה יכול להיות גם מחסום בין לבין העצמי העתיד"י שלך. אתה עשוי להתקשות להבין כיצד ייראו חייד בעי"שפיעו על ימך בזמן אחר. יש תגם איטלקי ישן שאומר שאתה מעביר את המחצית הראשונה של חייד בהתעללות בכריאות שלך, ואת המחצית השנייה בראנה לה. אם לא היינו מעריכים את העתיד הערכת חסר, היינו רואים קצת יותר לבריאות שלנו עכשיו". חוסר החשיבה על העתיד בא"י לדי ביטוי גם בחסכונות לעתיד, בעיה משמעותית באי"רה"ב שדורשת כבר שנים פעולות חירפות של הרשויות. טראוט מדווח על כל אלו, אבל עיקרו של "פער האמי"תיה" אינו בעייה אלא בפתרונות. "כדי להיות אמפתיים באופן אפקטיבי צריך לנסות להשיג את המטרות שהצבנו לעצמנו, בלי שזה ידרוש מאיתנו המון תשומת לב והשי"קעה רגשית שיהפכו אותנו לאישים לאחורים או במצוקה רגשית בעצמנו. כיום, לראשונה בהיסטוריה, יש בידינו ממצאים מדעיים שיכולים לסייע לנו לעשות את זה".

איך קובעת המדע יכול להחליף את הבחירה

הקורבן הראשון של הממצאים המדעיים הוא הרצון החרי"פשי. טראוט, כאמור, הוא חלק מורם גובר של אנשי אקמיה שמנפצים את האמונה האנושית המרכזית שאנחנו יודעים מה טוב לנו ופועלים בהתאם, כשלמעשה אנחנו בדרך כלל מר"לבים על ידי תוסבות. הרצון החופשי, טוענים החוקרים, הוא כסופו של דבר יקבד לחטיות פסיכולוגיות שונות, כמו זו שדי"קעה בסביל ולא בפעיל. טראוט מביא אינספור דוגמאות לכך, כגון מחירים משתנים. סוגיית החיסונים, למשל: כשמאפשרים להורים להחליט אם לחסן את ילדיהם חיסון התמותה ממנו הוא 1 ל 20' אלה, הם ירעפו לא לחסן אותם – גם אם סיכון התמותה מבליים לגרום למשך רע באופן פעיל. מיעור ההטיות מנצח את הרצון החופשי ומרחיק מהחלטה ה"ראייה. "הדרך הנכונה לחשוב על הרצון החופשי שלנו", כותב טראוט בספרו, "היא כמו על כבשה. באמת יש שם חיה, אבל היא מאוד רזה אחרי שמודירים את כל הצמר שמסביב".

אנחנו שוגים בהנחת הרצון החופשי לא רק בנוגע אלי"נו, אלא גם כשאנחנו מתבוננים באחרים. והי"עעות היחיים הבסיסית" – אנחנו נוטים לייחס התנהגות של אחרים לאופי

כשמדע ומדיניות ציבורית פגשים: איך זה יכול לעבוד

Remember: Wash Your Hands

After Removing Gloves

כבישים מסוכנים
בין פעוטרים
חוצים שחבשים
אשליה שהכביש
נהיה צר. מספר
התאונות בהם
יד"ב 40%

מבחשיב בייח"ב כוס אנג'לס חקינו שומי חסך שמורים יודיקים על כפות ידיים שיעור אנשי החוט שמחצים ידיים באופן שטף יזק כמעט 100%

צילום: וריטוס

"טראפיק" מנסה לעשות זאת

כותרת המשנה של הספר מבטיחה להסביר "למה אנחנו נוהגים כמו שאנחנו נוהגים", ונדרבליט עושה זאת לאורך הספר וגם בכלוג המעורכן שלו, howwedrive.com. בבלוג המעורכן של, אגף מיוחד במטרה ואפילו כבכשיים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

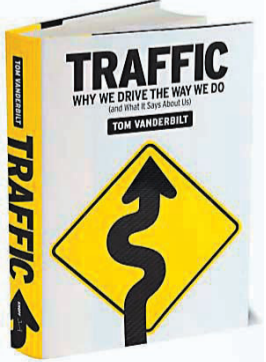
יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

יש לנו רשות לאומית לבטיחות בד"רכים, תוכנית לימוד המוקדשות לנו"שא, עמותות רבות שנלחמות בקטל בכבישים, אגף מיוחד במטרה ואפילו תוכנית לאומית רבישנתית. יש שי"בכיינים, למשל, שנהיגה בצד שמאל, כמו בבריטניה, בטוחה יותר? הנה, בסמוך החי"יטו השבוע לעבור מנהיגה בימין לנהיגה בצד שמאל. ועוד אחת: בשכונתיה של לוס אנג'לס פוורים עשרות רמזורים של שבת. לנכח המרכזיות הזאת, מודר שטכ"בסופי שבוע הם עוצרים את התנועה בתרי"צאים במקום בולט דיו בראש מעייננו. רות גבוהה יותר, כדי לאפשר מעבר חולכי כלי התקשורת והשיה הציבורי מקדישים כל כך הרבה לנושאי חוץ וביטחון, וכל כך מעט לענייני תחבורה. בשמותיהם של כמה פרשנים צבאים תוכלו להיזכר, ולעומתם כמה פרשני תחבורה וכורים

עטיפת "טראפיק" מתו יתורגם לעברית

לכס? בהינתן מספר השעות שאנו מבילים מאחורי ההגה, גובה ההוצאה המשפתתית על מכוניות, תרומותן לזיהום האוויר ול"רעש, השטח המוקדש לכבישים ולחניות, הנזק שפקקים גורמים לכיסנו ולכעסנו – היא אפשר לצפות שנהיה שמתעבורה יקבל כסיו רחב ועמוק יותר.

אם על הסמול טוק בנושא מוג האוויר נהוג לשאול "למה כולם מדברים על מוג האוויר ואף אחד לא עושה שום דבר רים זה לזה ומגיבים זה לזה. אנשים אינם אוסף של יחידים בעצמיהם זה מזה, אלא קשרים אחד לשני. ואם אתה מתיחס לאנשים כפי שהם באמת, אתה גם מנסה מדיניות שמתייחסת אליהם באופן מציאותי, עם כל היבולת שלהם".